

AMICULU FAMILIER

FOIA BISEPTEMENARIA
PENTRU TOTE TREBUINTIELE VIETIEI SOCIALE.

Va fi în 1/13 și 15/27 din fiecare lună. Pretul de prenumerație pentru I. anu e 3 fl. v. a. pentru România și strainatate 8 franci — lei noi. A se adresa la REDACTIUNEA foiei în Gherl'a. — Szamosújvár.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere.

IV. Originile romanăscăi de la latină vulgaria și legile principale ale dezvoltării unei limbe.

(Continuare.)

Crescându în alu patrule periodu totu mai multu poleirea, ba molesirea Românilor și laîndu-se cerculu loru de idee și concepte, autorii vrendu nevrendu inavută tesauroulu latinei cu numerose cuvinte noue, și inca formandu-le, cu scire au fóra scire, după graiulu lat. popular, de ale carui legi formative nu se potura feri de totu. Vení și una alta pré momentósa impregiurare intru ajutoriulu memoratei inavutări: creștinismulu. Scriitorii creștini avându intențiunea de a înriuri cu scrierile sale asupr'a masei poporului, desconsideră eleganția stilului și se apropi'a mai multu de usulu vorbirei vulgari, completându chiaru și tesauroulu lexicale alu latinei cu multe cuvinte noue, alesu pentru idee suprasemnuali. Chiaru și sintasea latinei nu scapă fóra straformări. Cumu se fia scapatu?! Că-dă scriitorii, și de s'aru fi ferită de vorbe și flesuni poporali, totusi cugetandu eli în limb'a poporului, cu carea se dedase de la copilaria-si, era preste potintia se nu folosescă adese une și alte costructiuni mai poporali. Deci desf unii, bunaóra Lactantiu, imitédia inca cu destula deusteritate clasicetatea de aur, aflămu já una limb'a lat. scripturale africana cu Arnobiu și Augustinu, alt'a galiciana cu Sidoniu, și alt'a arcaisteca cu Frontone că reprezentanti. Cu tóte acestea tonulu său gustulu stricatu alu fruntasilor Romei, educatiunea loru mai multu gréca decât româna, conversarea clasilor culte mai eschisivu în limb'a gréca sel., inaintă cu pasi rápedi destinulu fatalu alu latinei clasicee. Depră la mediulocul periodului ea trage de mórtă, că și imperiulu. De sene se intielege, că ést'a stare a clasicei nu potu se nu fia favorabile dialectului lat. vulgariu, carele de la ce in ce se redica la totu mai mare insemnata.

Seclele VI. pana inclusivu alu IX., cu cari coincide

a dou'a epoca a limbii rom. un'a cu a literaturei nóstre tradițiunali, formédia periodulu alu cincile. E periodu alu transițiunii, momentu alu crizei acestei, în carele limb'a lat. já mórtă, că una fenice renascu de la cenusia sa, său că unu sierpe și depuse vestimentulu și esteriorulu inventitulu alu clasicitatei, infaciosandu-se pe urm'a urmelor in form'a nouă a limbelor neolatine. Latin'a scripturale, já demultu instrainata de vieti'a comune cotidiana, și latin'a popularia, carea in gur'a masei poporului se dezvoltă mereu in deplina vigore, ajunseru acum a fi un'a altă neintielesă. Ce urmă de aice? Pré naturale acea, că in fine omulu lat. eruditu precepù, cumu că in casulu extremu poporulu pote fi fóra dinsulu, dara dinsulu nu fóra poporu; deci fù costrinsu a recunoșce duplicitatea limbii sale: form'a antica a cestei-a mai pastrandu-o că idioma docta nemai-espusa scaimbărilor tempului, era form'a-i poporale admitiendu-o de voia de nevoie pentru comericu vieti de tóte dilele. Mai multu inca: de la caus'a memoratului usu cotidianu alu dialectului lat., vulgariu insusi eruditulu cugetă acum multu mai iusioru in acest'a, decât in latin'a clasica mórtă; apoi in cosecentia celor cugetate vulgariu-latinesce le și dă pre totu pasulu, de cele mai multe ori firesce preste voi'a sa, forme și intorsure vulgari-latinesci. Latinetatea media este unu reflesu și unu testimoniu alu acestei cugetări și vorbiri a scriitorilor latini in cutare de la dialectele neolatine, carile pre acestu tempu și-inaltia de la ce in ce mai mariestosu capetele.

Se nu ne mirămu necedecât de acea, că atât'a tempu le trebui neolatinelor, pâna candu se apară in dezvoltatiune scripturale nedependinte. Luerulu se explică pré firesce de acolo, că Rom'a, cadiendu politicesce, se

adoperă a-si sustiené poterea și a-si pastră domni'a lumei prein potestatea eclesiasteca, spre care scopu pastră limb' a lat. in basereca că una legatura spiretale, cu carea se impresore tóta omenimea crestinita. Deci invetiatii și scrierii aceloru tempuri, trebuindu mai preste totu se invetie și se folosescă dein oficiu latin'a, pre ficele acestei-a nu le consideră de perfecte și perfectu indereptatite cu limba mama. Adauge prejudeciele, cari scimu cu totii, cătu de multu se opunu și stau incontr'a acelei-a, că se parasiu usulu traditionale alu cutarei limbe scientifice au oficiose, și se recunoscemu prelanga dins'a pre una alt'a, mai viua și pote și mai vigorósa. Dara inca in casulu nostru, unde erá vorba de a destroná una limba, carea atâte sute și miile de ani demandase lumei intregi! In fine inse totu vení, căce trebui sa venia, și periodulu alu siese, incepatoriu cu seculu X.; veni tempulu deplinei coscientie-de-sene a limbelor romanice, candu ele ajunsera a se infaciósiá lumei, nu mai multu că simple dialecte lat. populari, ci că limbe neolatine desvoltate, crescute, majorene, de-sene-statatórie, și de candu ele incepua avé já mai notabili monumente limbali și literarie.

Asiá se desvoltà in decursulu secelorui graiului latinu rusticu, și se ramură cu incetulu in cele siese limbe neolatine sorori. Nu se pote derept'acea cu una clasa de eruditi sustiené, că neolatinele s'arú fi desvoltatu și formatu pre basea limbelor poporatiunilor sujugate de Románi, in acelu intielesu, că ultimele aru fi órestecumu mām'a, éra latin'a tat'a neolatinelor; séu că neolatinele aru fi plane unu resultatu alu amestecului latinei cu limbele gintiloru supuse, alesu cu celtic'a, cumu se adoperă a demistrá Anglesulu Bruce-Whyte¹⁾; séu că, totu cam in modulu acésta, s'ar fi nascutu antâiu provincialea, apoi dein acésta cele-alalte neolatine, incâtu dara provincialea ar fi mām'a, latin'a mósia neolatinelor, precum i se pareá pré invetiatului Raynouard²⁾.

Inse chiaru asié nu se pote admite nece contrariulu predilectoru pareri, sustinutu de alta clasa de invetiatii, cumu că adeca limbele romanice și-aru fi detorindu originea loru influsului limbei dintiloru barbare, in prima germane, cari irupsera in imperiulu románu și lu-cutropira, incâtu dupa acésta opininne limbele barbariloru aru fi órecum parintele fructificatoriu alu mamei lat. Barbarii cu-ceritori, se dice, aru fi inceputu dein necesitate a vorbi in limb'a poporului lat. sujugatu, vedi-bine că schimbindu-o, stricandu-o, și sucindu-o că vai de ea dupa idiom'a loru barbara; apoi cu acésta limba lat. barbarisata in urma și incetu pre incetu s'ar fi dedat u și impacatu și poporulu lat. dein diferitele părți ale lumei romanice. Nu; neolatinele, dupa parerea mai intemeiata și acceptabile a clasei a trei-a de invetiatii, nu suntu alt'a, decâtu desvol-

tatiunea și ramificatiunea cătu se pote de firésca a latinei vulgari³⁾. Numai asiá ne potem splică momentosulu și necontestabilele faptu, că neolatinele pre cătu de una parte aréta una însemnată abatere de la latin'a clasica chiaru in acelu punctu, pre carele cade celu mai mare pondu la comparările și cercetările genesei limbelor, in punctulu formelor gramaticale, a declinatiunei, conjugatiunei scl., cumu și in punctulu sintasei, pre atâtu de alt'a parte ele in cestiunatulu punctu aparu tóte p'ací asemeni, aparu in estu respectu alu desvoltatiunei loru a fi fostu conduse tóte de unulu și acelasi geniu creatoriu.

Suntemu de parte de a vré cu ést'a a negá mai multu au mai puçinu numerósele vorbe și ingredientie straine, ce in diferitele neolatine sub decurgerea secelorui se intrusera dein varie limbe acusi mai multu acusi mai puçinu eterogene. De acésta n'au scapatu nece ele, n'au scapatu și nu scapa nece una limba in lume. Dara memorat'a unetate gramaticale și sintactica a neolatinelor facia de gramatic'a și sintasea latinei clasice nu admite, asiá credem, unu amestecu alu loru mai esentiale cu limbele differitelor poporatiuni barbare, ci militédia vigorosu prelanga ace'a, că ele se desvoltara cătu se pote mai naturală in directiunea capetata de la vétr'a parintésca, de la stravechi'a latina poporale, vulgaria, rustica.

Se intielege de sene, și o spusemu mai susu și o repetimur denou, că atinsele fasi de desvoltare ale neolatinelor occidentali le percurse și romanesc'a nostra. Le percurse; inse totusi cu órcare diferenția. Anume celea și dupa caderea imperatiei rom. occidentali remasera totu sub aripele latinescăi domnitórie in baserec'a apusénă. Ce mare norocire fù ést'a pentru dinsele! Erá aripe mameșei, sinu mameșeu acest'a; și sub aceste aripe și la acestu sinu cătu de multu se incaldfra, cătu nutrementu sanatosu și coresponditoriu firei loru capetara mereu, cătu fură padite de insociri nenaturali prea intime și de retări pericolose dinsele pana la deplina majorenatea loru!

Ce cu totulu alt'a i fù ursitu dialectului lat. vulgaru straplantatu in romantecele și manósele regiuni ale peninsulei trace și ale Daciei traiane! Dupa ce romanesc'a in prim'a epoca a concepiunei și nascerei sale avu și ea parte de scutulu și prein urmare de una inriurintia mai binefacutória a consangenei latine clasice, că a limbei diplomatice și oficiose și in mentiunatele tienuturi traco-daciane, indata in epoc'a sa a dou'a de la secl. VI-IX. ea devine insulata de tóta lumea lat., se trediesce cercudata giuru impregiuru de elemente și limbe eterogene, e avisata a se incercă se amble pre petioarele sale și a se desvoltă dein poterile sale proprie, neuternatul de latin'a clasica. Oficiositatea acestei-a, a limbei lat. clasice, mai deodata cu caderea imperiului rom. apusénu incéta și in imperiulu resariténu, de carele se tieneá coloii latini traco-daciani. Inea deprein secl. VI. oficiali că Ioane Capadocienii se incumeta dein propri'a loru potere

¹⁾ Bruce-Whyte Histoire des langues romanes, Paris 1841—42. III. t.

²⁾ Raynouard Grammaire comparée des langues de l' Europe latine dans leurs rapports avec la langue de Troubadours, Paris 1821 ; pag. 1 s. u.

³⁾ Vedi autorii dein memoratele trei clase la Fuchs o. c. pag. 3—28.

a o scôte sî eliminá dein magistrature,¹⁾ pana ce in urma la a. 602 imperatulu Foc'a o scôte dein usulu vietiei publice prein edictu formale, inlocuindu-o cu elen'a. Estu modu lumea se desceptă intr'una buna demanétia, că elementulu grecu in părțile sî in posiesiunile române orientali fôra trasetura de sabia incaleca pre celu latinu.

Una nótpe lunga, lunga de patru secole, si-estinde acumu aripele sale negre sî fioróse preste colonii traianidi sî aurelianidi. Dara acésta nótpe amu poté-o nu fôra temeu numí nótpea creatiunei poporului romanescu sî a limbei lui, asiá cátu dupa trecerea acelei nopti de la secl. X. incóce gintea sî limb'a romanésca se ivescu já cá atari pre seen'a lumei sî istoriei.²⁾ Chiaru de acea de la acumu memoratulu seclu pana la alu XIV. inclusivu credemu a poté fipsá a trei-a epoca a limbei romanesci sî a literaturiei ei inca totu tradițiunalni, in care epoca natiunea nostra atâtu in stang'a cátu sî in derépt'a Danubiului se aferma pre sene in varie state nedependenti, natiunalni.

Isolatiunea elementului lat. traco-dacianu in evulu mediu decâtra tóta cea-alalta lume latina avù, că mai tóte lucrurile in lume, lăturea sa buna sî lăturea sa rea. Romanesc'a nostra in cursulu desvoltatiunei sale, opinâmă că chiaru dein caus'a numitei insulatiuni, remase nu intru un'a dein formele sale mai creditiósă sî mai conforme stravechiei latine rustice decâtu insasi limb'a italiana, că se tacemu de alalte neolatine, care italiana innotă dein ce in ce mai incolo in torente direcțiunei, ce literatorii lat. ai etatei de auru dedese latinei, sustituindu p. e. pre *u* alu pronunciei rustice totu mai multu cu *o* mai urbanu³⁾ asiá cátu adi in sor'a itala vedemu prê numerosi *o* si acolo unde nece latin'a claseca nu-i aveá. Acést'a de una parte, de partea cea buna. De alt'a in se limb'a romanésca indata la nascerea sî dupa nascerea sa se vediù ajunsu intre elemente unulu că unulu eterogene, straine, ostili, intre elementele Gotiloru sî Gepidiloru, Huniloru sî Avariloru, Slaviloru, Magiariloru, Turciloru sî Greciloru: totu vecini, nemica mai pucinu decâtu folositoru sî printiosi pentru gintea sî limb'a nostra. Cu tóte acestea primele patru poporatiuni abiá de au adusu romanesci vre una stricatiune; celu pucinu filologiei comparative nu i-a su-

¹⁾ I. *Lydus* de magistr. lib. III. 68; éra in lib. II. 12 serie, că era unu oracu vechiu in carmine, ce-lu diceá că se trage de la Romul si se afla la scriotoriul Fontei, dupa care oracu României voru fi parasiți de Fortun'a cea buna, candu si-voru uitá de limb'a parintesca.

²⁾ Georg. *Cedrenu* 2,435 amintiesce mai antâi nescari „caletori vlachi“ in a. 976; apoi *Annal. Bares*. M. G. SS. V, 53 memorâdia »Vlachi« in óstea imperatului bizantinu, cu carea la 1027 se duse contra Saraceniloru dein Sicilia'; deinceóce de Dunare Romanii suntu memorati de *notariulu anonimu alu regelui Bel'a* la a. 905, candu Ungurii lui Tuhutum nevalira in Ardélu; apoi *Nicet'a Choniate*, ed. Bonn. pag. 171, i amintesce pre la a. 1164 că locuitorii jà si prein Galicia'.

³⁾ *Priscian*, Inst. grammatic. I. 6, 35 si III. serie, că Latinii celi vechi diceá *gungrum*, cunchin, huminem, frumentos, frundes etc., »quae tamen a junioribus repudiata sunt quasi rustic more dicta.« Asiadara liter'a *u*, éra nu *o*, cumu aferma Diez II. 12, erá caracteristica latinei vulgari.

cesu inca a descoperi in limba-ne nece cátu e unu cuventu hunicu ori avaricu. In limb'a Goto-gepidiloru i se paruse repausatului I. Maiorescu a fi datu de vre cinci cuvinte romanesci, (*Rumoneis*, *Rumonim*, *hausjan*, *aljar*, *mai*, romanesc): Românu, audire, aiure séu aliure, mai), Mangiuc'a derivă vorb'a *hotiu* de la Gotu, fûre inse ambii refutati de pré eruditulu B. P. Hasdeu;⁴⁾ asemenâri intre limbele goto-scandinave, islandice sel. si intre roman'a se sfortiască a descoperi sî aretâ J. C. Schuller, refrantu de J. Maiorescu prein eminentele tractatu „Anti-Schuller“⁵⁾; éra Hasdeu tiene goto-gepida numirea dînei *Film'a* la Banatienii nostri.⁶⁾ Atât'a e tóta amestecatur'a romanei cu aceste limbe.

De unde óre se se esplice faptulu, că romanesc'a remase asiá de crutiata dein partea loru? Óre de acolo, că colonii cu legiuarii români sub Aurelianu imperatu pre la a. 274 dein stang'a Dúnarei s'aru fi mutat toti in regiunile dein derépta fluviului rege, incâtu in evulu mediu n'aru fi mai venit in atingere sucesiva cu cestiu-natele popora barbare, dein cari regiuni apoi România numai in secl. IX. au XIII. aru fi remigrat in Ardélu, Munteni'a si Moldavi'a? Ésta parere despre patri'a Romaniloru in evulu mediu o emisera antâi si antâi la finele seculului tr. si inceputulu celui present Sulzer si Engel, éra in cele dôue diecenie ultime, dein ratiuni de statu si politece iusioru de gâciu, o improspetara R. Rössler, P. Hunfalvy si altii.⁷⁾ Dara e de credutu óre, că migratiunea unui popor de câteva sute de miile, spre a nu dice de celu pucinu unu milionu, — in care suma au trebuitu se fia România la pretins'a loru remigratiune, că se se inmultiésca pana la respectabilele numeru de optu milioane de Romani locuitori adi in stang'a Dúnarei, — se nu fia semnalata nece cu una iota séu cu unu cuventielu dein partea istoriciloru contemporani? Se pote óre ratinabile macaru presupune asiá ceva? In primele secole ale regatului ungurescu se templa unu scaimbu in posiesiune, se intemeiézia unu satuletiu („nova plantatio“), inmigra dein părțile Moldaviei una mana de Cumani, cu totulu vre trei-patru dieci de miile scl.; tóte aceste misicamente poporali, potemu dice relative pucinu insemnante, scriptorii coetani le oserba si notédia, le atesta diplome regesci, le semnalézia alte acte dein partea magistratureloru statului: numai inmigratiunea poporului rom. cea colosală, — cumu cauta se presupunem că a fostu dins'a, déca

¹⁾ B. P. Hasdeu Istori'a crit. a Rom., Bucuresci 1874; vol. I. pag. 296.

²⁾ J. C. Schuller Argumentorum pro latinitate linguae Valach. seu Rumunae epicrisis, Cibinii 1831; Entwicklung der wichtigsten Grundsätze für die Erforschung der rum. oder walach. Sprache, in Archiv des Vereins für siebenb. Landesk., t. I. fasc. 1. pag. 67—108; Zur Frage über Ursprung der Românen u. ihrer Sprache, Hermanst. 1855,

³⁾ B. P. Hasdeu Dîna Film'a, Gotii si Gepidii in Da ci'a Bucuresci 1877.

⁴⁾ Sulzer si Engel la P. Maior Istori'a pentru inceputulu Rom., pag. 244 s. u.; R. Rössler Românișche Studien, Leipzig 1871; P. Hunfalvy A rumun nyelv, Budapest 1878.

a fostu, — numai ea se fia scapatu óre dein vederea loru? Credat Judaeus Apella'.

Totulu se esplica in modu multu mai naturale si mai conforme adeverului dein caractrulu si modulu vietuirei dñselorу ginti barbare. Intr'adeveru ce si cumu era ele? Era nescce órde selbatice belicose, nescce armate sub unu mare capitau, fóra stabilitate si fóra capetáiu, date a trai dein plénu si rapine facute prein incursiuni in tienuturile cultivate ale poporatiunilor mai paciuite, éra dupa acea a-si luá cortulu in spate si a se muta dein locu in locu, déca cumva le stimtoriá dein vre-una direcțiune alte popóra mai potenti, seu déca in alta parte le surideá speranti'a unei prede mai opulent si mai grase. Daciele fóra indoiéla inea au semititu destulu de desu si amaru furi'a devastatória si flagelulu incursiunilor loru, contr'a caror'a, ca mai tardu contr'a invasiunilor crudiloru Tatari, elementului latino-romanu i suministrara adaptu mai multu au mai pucinu securu muntii si padurile milenarie nepetruruse ale patriei lui. Scurtu: faptele isto-ricie bine spicate si intielese ne costringu a crede, ca poporatiunea lat. de la colonisatiunea sa incóce continuu a esistatu in tienuturile Dacelor, éra contactulu seu cu nestabilii barbari dein vorba a fostu partiale si neinsemnatu si potere-amu dice fugitivu, asiá cátu dein acésta se splica de ajunsu lips'a mai totale a vre unei urme de influintia, ce cestiuantele limbe barbare o aru si eseritatutu asupr'a românei, si vice-versa. De ar fi fostu dominatiunea desu memoratiloru barbari in Dacie mai stabile si mai saptega, romanesc'a nostra intogmai n'aru si scapatu de ingredientie p. e. gotice, cumu nu secpa bulgaro-serbesc'a¹), fiendu ca in tienuturile Bulgariei si Serbiei de adi se stabilise si locuise tempu mai indelungu una parte dein Goto-gepidi.

Mai adunci, multu mai adunci si mai nestergibili urme lasa in limb'a nostra contactulu ei cu Grecii, Turci, Magiarii si desclinitu cu Slavii, totu atate poporatiuni, cari avea, seu in decursula seceloru si-fipsara, in vecinetea Românilor locuintie stabili. Grec'a, precum e cunoscutu, inca pre tempulu imperatiloru romani, i disputa latinei rangulu in pările orientali ale imperiului. Chiaru colonisti romani, se marturimu, fure in Daci'a adusi in parte si dein regiunile imperiului mai grecesci.²) Adauge er'a fatala a fanariotiloru (1711—1820) in principatele rom. dunarene, candu limb'a si societatea rom., abiá scapata de jugulu limbei slavone, cadiuse sub alu celei elene si neogrecesci. Totu dein acésta era a decadentiei natiunali rom. datédia si turcismii limbei rom. transcarpatine, si cu vre trei secle de mai inainte, de candu adeca Baiazezu II. in urm'a victoriei depre Campul-mierelor in 1392 ocupa intréga peninsul'a Balcanilor, turcismii dialectului macedo-romanu. Magiarii astisidere depre la secl. X., dara mai vertosu alu XIII.—XIV., candu le sucese incetu pre incetu a-si impinge marginile rega-

¹⁾ Schaffarik. Slow. Star., pag. 347—348.

²⁾ Ehrenfeld Epigraphische Nachlese

tului pana la Predelu, incepura a da impropomtu tesauru-lui nostru lesicale multe de tote. Dara Slavii de candu si cumu? Se ne spunem la acestu locu opiniunea si despre tempulu si modulu funestei inriurintie a slavicei asupr'a limbei nostre.

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silasi.

Meditatiuni.

Viéti'a.

Viéti'a-i unu riu mare,
Multu rapide si rece,
Acarui unda omulu
De-a 'notulu candu o trece,
La malu nicicand nu pote
Esi, unde-a doritu:
De valuri totude-aun'a
Mai josu este rapitu.

Frumséti'a.

Frumséti'a e o flóre,
O rosa parfumata,
Ce 'n primavér'a vietiei
Cu farmecu-i ne 'mbéta.
Dar' vai! abié sosesc
Alu tómnei ventu gerousu:
La ceriu parfumu-i sbóra,
Si frundiele-i cadu josu.

Speranti'a.

Speranti'a-i o femea
Cu farmecu zimbitóre.
Dar' cum e de frumósa,
Asia-i de 'nsielatóre.
Ea ne iubesce, pâna
Cá tineri o iubimu:

Dar' merge si ne lasa
De locu ce 'mbetranimu.

Amorulu.

Amorulu e robia,
Prinsore grea, amara:
Din care nicicandu inse
N'ai vré se esi afara.

Guralivulu.

Cei ce au gura prea mare,
Nu da multu p'aloru cuvinte.
Celu ce si-lauda-alui fapte:
Nu lu-crede; se scii, ca minte.
Gâsc'a sbiera, de se 'naltia
Num' unu cotu de la pamantu:
Vulturul in se 'n tacere
Sbora pan' la ceriulu santu.

Anim'a.

Anim'a nostra-i o mare;
Sémtiulu celu adeveratu
E unu scumpu tesaru, care
Jace 'n fundu-i cufundatu,
Si de-acolo cu greu poti
La lumina ca se-lu scoti...
Totu, ce ese-usioru la sôre:
Este spuma trecatóre.

Petru Dulfu.

Nu-i totu auru, ce lucesce.

Novela.

(Continuare).

III.

A trei'a di, dupa inténirea din urma, Ionu Radu Radulescu intra in cancelari'a amicului seu advocatu Aristidu, lasandu usi'a dupa sine deschisa, si imbratiosindu si dice:

— Vină amice, se te strîngu la pieptulu meu arditoriu de celu mai infocatu amoru — — — asu imbratiosia lumea intréga, si in ea pre scumpulu meu idealu...!

Dá, — continua cu entusiasmu — eu sum, celu mai fericitu, intre fericitii amorosi... Amorulu meu e poeticu, e sublimu... si sum fericitu, ca-ci ea me iubesce — !

Da me iubesc, cu acelui sămitementu, cu acea pasiune, cu care o iubesc si eu... Ea se interesă de amorulu meu, — ea 'mi suride, — ochii ei frumosi mi-diceu: te iubescu... te iubescu...! Ah si eu te iubescu multu adorat'a mea... si-ti juru amoru si fidelitate pâna la mormentu....

— Amice Radulescu, — 'lu-intrerupe Aristidu — tu esci in ratacire, séu cum se-mi esplu...?!

— Nu-su in ratacire... ci umblu pre calea fericirei, — t-i intredice vorbitoriu.

— Si atunci ar' trebui se le spui tóte acestea adoratei tale, si nu mie, — t-i reflectéza Aristidu, — cam seriosu.

— Eu spunu la tóta lumea, că iubescu, si mane o se-i spunu si ei! Dá, mane, candu la 12 óre a intoná clopotulu celu mare istoricu, dela beseric'a négra, voiu rostii si eu primulu cuventu de amoru. Voiu face primulu pasiū istoricu in viéti'a mea atât de pucinu istorica pâna aci... — mână am se petiescu pe frumós'a Agnita alui Dimitrie Paunescu, finesce Radulescu resolutu.—

— Aceasta, a fi, in adeveru unu pasiū istoricu — dar' practicu, dice Aristidu; — inse iubitulu meu amicu linisescete... postesce si occupa locu, aci in scaunulu acest'a cu bratie. Apoi vorbesce-mi cu sange rece si pre-cugetare, cum ai venit la acestu pasiū resolutu; si déca ai lipsa de modest'a mea servire, postesce si dispune cu mene, nu că si eu unu advocatu, ci că si eu unu "amicu bunu."

— Pre parol'a mea de onore, ti-spunu amice! că eu o iubescu ferbinte; si ea inca me iubesc... dă trebue se me iubésca...! Amorulu meu t-i sublimu — e scumpu; — dice Radulescu, lasându-se in scaunulu cu bratie.

— Dá, incâtu privesce zestre considerabila a Agniti, amorulu teu amice e scumpu — pré scumpu, t-i reflectéza Aristidu.

— Me ofensezi amice, si-mi insulti cele mai scumpe sămiteminte, de presupui despre mene ceva câscigu materialu in acést'a privintia; — i respunde maniosu.

— Nu am cugetulu de a te ofensá — dice Aristidu cu bunavointia — dar' noi advocatii suntemu dedati a cumperi lucrulu din tóte punctele de vedere... Dar', vorbesce-mi te rogu seriosu, ce ti-a causat entusiasmulu acest'a, si ce afacere te-a adusu acuma la mine?

— Ai dreptu; — respunde Radulescu, reculegându-si cugetele — ti-oi vorbi, asculta:

— Suntu diece dile, de cându sum aici, — acestu tempu a fostu destulu de lungu, că se o cunoscu pre frumós'a Agnita Paunescu, si pré scurtu pentru unu amoru asie nobilu că alu meu; — continua Radulescu seriosu — că se nu-mi urmarescu mai departe noroculu. Asulta! — In tóta diu'a o amu vediutu, in tóta diu'a o amu salutatü că pre unu lucéferu a sperantiei, si in tóta sér'a mi-amu inchisu ochii cu chipulu ei in memoria si anima. Câtu a fostu dilele de lungi me-amu pre-amblatu sub fe-

réstr'a ei; ea caută la mene doiosu si cu iubire; eu 'mi redicámu ochii in susu... noi ne-am precepuntu. Eu iubescu: — ea iubesc. Amorulu nostru e unulu si acel'asiu Déca nu me-ar' iubi: nu mi-ar' suride — — si oh, nu ar' cauta atât de frumosu si atât de petrandietoriu in ochii mei, cari t-i dieu: te iubescu.

Vediendu eu atâtea dovedi de iubire, l'am rogatu pre dlu Ipocritu T. Tabanu se-mi medilocésca o conve-nire cu frumós'a Agnita, se-i spunu: cătă de multu o iubescu! Adi inca eram in patu candu intra la mene dăcându-mi:

— „Dimitrie Paunescu te va primi cu respectu si afabilitate in cas'a s'a; si eu te asigurediu, că numai dela domni'a-t'a aterna si poti capeta man'a frumósei s'ale fete si poti contă la o zestre considerabila!“

— Éta amice, indemnulu, care me face adi asié de fericitu. Éta de ce am venit la tene!? Am venit se-ti spunu, că mane o se fiu ginerele celu mai fericitu....!

— Si celu mai avutu! — nu!? 'lu intrerupe Aristidu.

— Dá, — apuca érasiū cuventulu vorbitoriu — eu am auditu, că avutulu Dimitrie Paunescu, da o zestre considerabila fiicei s'ale; — ce sciî tu positivu in privint'a acést'a?

— Se vorbesce, despre o zestre de diece-mii galbeni, — i respunde intrebatalu, si eu te asigurezu că nu te vei insielă.

— Asiédara am cele mai frumóse prospete, — dice Radulescu redicându-se de pre scaunu; — remasu bunu domnule amice, — la revedere... dă — — mane te-oiu rogă se-mi redactedii foi'a de zestre... la revedere, — dice, strîngându mâna advocatului — si s'a dusu.

Ionu Radu Radulescu s'a departatu, cu cele mai esagerate sperantii; si advocatulu Aristidu s'a pusu pre cugete: că óre ce se va alege din tóte acestea?! — — Lui i se parea totulu cám curiosu? Dar' s'a linisecu dăcându intru sene:

— Mane o se vedemu!

(Va urmă.)

Alesandru Onaciu.

Doină poporale din Bucovina.

I.

Spune-mi puica...

Spune-mi, puica, ce ti-i tie.	Si la ochii si la sprîncene,
De me lapedi cu manie?	Ca doi porumbei la pene.
Spune-mi draga ce-amu gresită	Tu naltutia, suptirica
De me lapedi cu uritu?	Ca si trasa prin veriga.
Cruciulitia de arginta	Eu naltutiu si suptirelu,
Amendoi ne-am potrivită.	Pare-ca-su trasu prin inelu.
Cruciulitia de arama,	Cele buze narangii
Amendoi suntem de-o séma	Cui le pastrezi, cui le tii?
Si la statu si la purtată,	Cica-i diamantu marnantu
Si la dulce sarutată,	Pléca-le se le sarutu.

Puiculititia, pentru tine
 N'a remasu anima 'n mine
 Pucintica ce-a remasu
 Si-ace'a de doru a arsu.
 Intru 'n casa, iesu afara,
 Inimiór'a-mi arde 'n para.
 Iesu la campu cá se me stingu
 Véntulu bate eu m'apiindu.
 Eu ceru de la Domnulu mórtie
 Par'a si mai tare arde...
 Puiculititia, drag'a mea!
 Drag'a mea, iubit'a mea!

Noi de candu ne-am despartit
 Amu prinsu rana de cutitu,
 Si me uitu la toti cu mila
 Se-mi pue cutitu 'n mana
 Se facu inimiórei locu
 Se iasa para de focu,
 Ca biat'a n'are norocu,
 Se curga sange 'nchiegatu
 Prin dragoste cásigatu,
 Rosiu, negru, mohoritu
 Prin dragoste dobânditu...

S. Fl. Marian.

Dam'a misteriosa.

Novela.

De J. H. Temme.

(Continuare.)

Ei ajunsera la o ruptura mica a tiermului, unde i acceptá o luntritia cu unu věslasiu in ea.

Domnisiór'a rediemata de man'a caletoriului sarí in luntritia.

Junele sarí dupa děns'a.

Betranulu li-urmă.

Ea se puse pre o banca.

Pune-te lângă mene, dise ea intr'unu tonu deosebitu, mai demandatoriu.

Junele se puse lângă ea pre banca.

Betranulu se asiedià vis-a-vis de ei.

Ban'a, pre carea sieveau erá angusta; ei trebuiau se siedia strinsü lângă-olalta.

Recél'a noptiei se sémti numai in ploia de pulvere a apei cadetore; — pre fluviu inse, temperatur'a erá lina si caldutia.

Domnisiór'a lasà se-i cadia sawlulu, ce-i-lu dadu-se insocitoriu ei.

Junele vediù lângă sene nescce umeri fini si rotundi si atatu de albi si atragutori, cum nu vediuse neci odata. Si elu siedea asié de aprope de ei, incatul-atiengau Anim'a-i batea poternicu; si avea se-i bata inca si mai poternicu.

Luntriti'a erá cateva sute de pasi din josu de cataractu.

Pote-se plutí insusu aprope de cadere? intrebà dam'a pre věslasiu.

Pâna la cinci-spre-diece seau diece pasi.

Fora pericolu?

Luntriti'a se vá ututiá tare; inse numai la parere periculosu.

Atunci mâna intr'acolo!

Ea avea curagiu si pentru insocitorii sei.

Neci pre domnulu celu betranu nu l'a intrebatu inainte de a dá acestu mandatu věslasiului, macar'ca acel'a i-erá unchiu.

O relatiune deosebita! trebui se cugete junele caletoriu. Cene pote fi ea? Si ce este elu?

Luntriti'a taiá torrentele in susu.

Ap'a erá misicata de invalual'a infrocosiata a undelor. Mic'a luntre jucá pre de-asupr'a undelor si a valurilor.

Inse erau inca mai cinci-dieci de pasi pâna la cataractu.

Oh! acést'a e magnificu! esclamà dam'a.

Ea se bucurá; erá deplinu indestulita, cá unu copilu carele a capetatu o jucareia noua si frumosa. Neci o trasusa de superbia, de mandatu mai multu pre frumós'a-i facia.

Ea are multu curagiu, trebuí se-si dica junele, ma si o anima curata si vesela. Dar óre cene este ea?

Valurile loviau mai iute si mai tare. Luntriti'a nu le potu taiá pre unelea, ér' altele nu se frangeau in dens'a. Ele o redicara. Dar' misicarea ei erá inca cea a jocului, desi a jocului selbatecu.

Bucuri'a tenerei dame deveni totu mai mare.

Cum sare, cum curge! Noi, luntrea usióra, valurile, in valuri lun'a! Incontr'a nostra, cu noi! Potemu mai de parte věslasiule?

Ei erau incà cam trei-dieci de pasi, dela cataractu.

Inca diece pâna in cinci-sprediece pasi, fù respunsulu. Inainte! comandà dam'a.

Luntrasiulu bagă adencu věsl'a; si numai in departare o scosé afara. Luntriti'a sbora susu. O unda inalta se redică incontra ei, o rapedî in inaltîme si o aruncă deoparte.

Ah! strigă dam'a, — inse nu mai multu de bucuria. Lovirea si aruncarea valurilor a fostu pré vehementa. Ea se sparià, ingalbinì; acum nu se mai potea tiené si apucă braciulu junelui barbatu.

Tienemè! strigă dins'a palida.

Acest'a o cuprinse; ea se apesá spre densulu si trebuiá se o stringa la sinu, déca voiá se o pota tiené tare in luntriti'a vaccilitória. Elu inse sciá bene, ce e de facutu.

Indereptu! comandà apoi věslasiului.

Acum disparu spaim'a damei, se plecă odata si apoi se trase decatra elu indereptu, mesurându-lu cu o privire plina de o mirare superba cá si cum ar' voi a dice, cum vine densulu a demandá aicea.

Te temi? — 'lu intrebà dens'a.

Da, respunse elu, pentru domni'at'a, domnisióra. Elu pronuncià aceste cuvinte cam aspru. Acum disparu si din faç'a ei superbi'a. Ea se luptă cu sine cate-va secunde, apoi i intinse mâna.

'Ti multiemescu, — dice dens'a cu o voce atât'a de cordiale si intima, cá si cum l'ar' rogá totuodata de iertare pentru superbi'a sa.

Semtiendu acum junele apesarea lina a mânei fine incepù a-i bate anim'a mai poternicu; si elu tremurá. Elu nu se opuse acestei tremurari de fericire, carea, plina de desfatare, se furisià prin totu corpulu seu. Si ea semti tremurarea, cá unu presemtiementu straordinariu i cuprinse anim'a-i candida.

Luntrită ajunse la celu-alaltu tiermu. O trasura stă acolo. Visitiulu sari de pre capra si stete inaintea usitiei deschise a trasurei.

Domni'a-t'a vini cu noi? intrebă dam'a pre junele caletoriu. Ea-lu intrebă rugatòria; dens'a nu mai demandă I-a impusu dora portarea lui demandatoria de mai inainte, respunsulu lui aspru la intrebarile ei sarcastece? Séu nu a fostu dedata cu o portare asié de libera, franca si resoluta? Nu se scie.

Domni'a-t'a esti prea buna, adause elu totu asié de usioru că mai inainte.

Ea-i dete mâna spre a o redică in trasura.

Elu o aredică in launtru.

Sui in trasura! demandă dens'a cu bunavointia.

Densulu ascultă cu placere; voiá se se puna vis-a-vis cu ea, pentru a lasá loculu de lângă dens'a domnului celui betranu, unchiului ei.

Pune-te domni'a-t'a aici lângă mene.

Elu trebul se se asiedie de laturea ei.

Unchiulu luă locu vis-a-vis de ei.

Trasur'a apoi dural de-acolo catra Schaffhausen.

Ce relatiu ne caracteristica! voiá éra-si se seruteze tenerulu studinte; inse nu ajunse la neci unu resultatu.

Candu se puse in trasura 'si luă de pre umeri traist'a si si-o puse dinaintea s'a pre genunchi. Erá unu obiectu frumosu, curatielu si placutu, si dam'a se uită la elu cu unu feliu de curiositate.

Domniat'a esti studinte? — 'lu intrebă dupa ace'a.

Eu vinu dela Universitate.

De siguru din Heidelberg?

De-acolo.

Ti-ai terminat studiale?

Da.

Si acum'a esti in reintorcere catră casa?

De-ocamdata in o mica excursiune de petrecere.

Dam'a i-a adresatu acesta intrebari cu unu interesu amicabilu.

Patri'a mea e in Nordu, adause elu de sene.

In Nordu?

Langa marea baltica.

Cum? strigă dens'a plina de mirare.

Apoi se uită éra la traist'a lui frumosa si continuă cu unu entusiasmu usioru:

Ah! e placutu a face excursiuni prin lume, de totu singuru, liberu si usioru, fora sarcini, fora grigi, chiar' fora cunoscuti, cu nemicu la sene decatu traist'a frumosă verde, anim'a vesela in sinu si semtiulu desceptu. Acést'a s'ar' poté face totu-déun'a si incontinuu. Neci unu omu in lume nu ar' trebuí. . . .

Ea se intrerupse la o privire a betranului, ce stă vis-a-vis.

Junele nu observase privirea betranului. Elu cugetă la sene. Unu studinte, care parasesce pentru totu-déun'a Universitatea, are destule cause de a se cugetă si ingrigi de sene.

Dá, — dice elu apoi, — e placuta acésta excursiune libera si usiora; inse totusiu adese 'mi este anim'a legata. Cum? intrebă dam'a cu mirare.

Este ultim'a remasitia a vietiei de studentu, a acestei vietie libere si vesele. Este ultim'a poesia a vietiei june. Indata dupa ace'a urmează intréga pros'a vietiei cetatienesci ordinarie.

A filisteriului? surise dam'a.

A filisteriului cu alergaturile, complimentele si tărările s'ale dupa postu si inaintare, dupa titluri si orduri, dupa léfa si adese si numai dupa panea uscata pentru muiere si copii; vene pulverea de acte si disciplin'a, asulta-re si servilismulu, casa. . . .

Aci se intrerupse, tocmai că si dam'a cu pucinu mai inainte, inse nu in urm'a vre-unei priviri, ce intempiñă, ci cu o cautatura rapede asupr'a frumosei dame, ce stă lângă elu.

Ce a-i voit u a adauge? — intrebă dens'a.

Densulu inse tacu confusu. Óre potea se numésca casatoria? Si acum rosì si ea, că-ci intielese; deci trebul se intrebe despre altu-ceva.

— Si acelu filisteriu, — dice ea fora a suride din nou, — inca-lu cugeti legatu de viéti'a si sortea venitoria a domnieitale?

— Acel'a este sortea comună de cetatianu.

Dam'a tresari.

Óre ce au fostu caus'a acestei tresariri? dóra cuventul »cetatianu« a facutu asupr'a damei o impresiune atatu de deprimatoria? . . .

Trasur'a se oprí in cetatea Schaffhausen inaintea ospetariei.

— Unde te incuwartirezi domni'a-t'a? intrebă dam'a pre june.

— Mie-mi este totu un'a ori unde, fù respunsulu.

— Eu amu trasu la »Adler.«

— Si eu potu remané aici.

Marcherii au fostu esitu dejá la trasura cu lumini.

Junele sari afara pentru de a ajutá damei se se scobore din trasura, si-i tienù mâna. Luminele 'si aruncara radiele lucitorie asnpr'a lui: o figura inalta si svelta, o facia frumosa, poternica si superba, cchi vioi si fulgeratori, cari inse aveau o expresiune limpede si tacuta.

Asié stă elu inaintea frumosei straine, inaintea domnisiorei Mari'a! Astu-feliu 'lu priviá dens'a la radiele stralucitorie a luminelor si a lumeni plene! Si misicarile lui erau usiore si destere; tali'a-i mladiosa si tienut'a lui nobila, că a unui adeveratu cavaleru, cu tote-că erá numai unu barbatu, care nu avea alte prospecte, decatu sortea unui cetatianu-comunu.

Dam'a 'lu priviá cu o surprindere usiora si placuta. Apoi i intinse man'a cu amabilitatea gratiosa.

Elu o aredică din trasura. Inse candu voiá se-si puna braciul in alu lui, că se o conduca in otelu, unchiul ei pasì spre dens'a; si-i siopti ceva la urechia. Se parea ca unu singuru cuventu. Tenerulu caletoriu inca-lu potu

audă, — de intielesu inse nu a intielesu nemicu. Audăt'a elu vre-unu cuventu strainu, sunete a unei limbi necunoscute?

Dam'a 'si trase bratiulu indereptu.

Ea se inchină cu maiestate catra junele barbatu, — cu maiestate si superbă aá o regina. Si atatu de straina, atatu de rece.

'Ti multiamescu, domnulu mieu, — disse cu demnitate.

Apoi 'si intinse bratiulu domnului celui betranu, carele o conduse in ospetaria.

Nu mai cantă indereptu dupa junele studiute.

Inse neci dupa altu-ceneva. . . .

Candu a sositu trasur'a, frumosei straine la ospetari'a, inaintea acestei'a stă unu-altu echipagiu gata de plecare. Unu singuru domnu, unu barbatu teneru, de unu aspectu nobilu, stă la portiti'a lui, avendu de cugetu a se urcă.

Elu acceptă unu momentu, că se védia mai antâiu, cene se va scoboră din trasur'a de curundu sosita; si vedindu pre dam'a nôstra, se uimă, parea a nu-si crede ochiloru, si ficsandu-o o privi indelungu.

Pre acest'a 'lu vedișe unchiulu damei si se infioră, apoi i sioptă acelu cuventu la urechia. Ea i-a prinsu bratiulu si superba că o regina a intratu in ospetaria. Pre domnulu celu strainu nu l'a vediutu, neci că s'a uitatu dupa densulu, precum neci betranulu nu a cautat mai multu catra densulu.

Strainulu pre unu momentu devin nedecisu, se se suie si se pornesca séu se remana. Iute inse se decise pentru plecare si cu vehementia se aruncă in trasura.

Mână! strigă apoi visitiului; si trasur'a durai de partându-se.

Junele nostru caletoriu a vediutu pre acestu strainu.

Cene a fostu domnulu acel'a? intrebă elu cu interesu pre marcheriu. Acest'a inse nu sciă. Strainulu sosindu dela cataractulu Renului a popositu numai cateva óre, fora de a-si spune numele

Si cene e dam'a, cu care am venit eu?

Domni'at'a nu o cunosci?

Nu!

Ea a venit aci cu insocitoriu seu. In cartea ospetiloru s'a inscris: Heim, particulariu din Holstein, cu nepot'a s'a.

(Va urmă.)

Gerasimu Domide.

Blastemulu Fetei insielate.

Flore gelnica florica	Mai pe urma unu copilasiu
Blastematu se fii badica:	Se te porte la orasius;
Se-te 'nsori de noue ori	Că si eu te-asiū milui
Si se ai noue feciori;	Cu-o cogitia de malaiu
Mai 'nainte-o copilitia,	Uscata de noue ani,
Se-te porte la ultia	Neci ace'a nu ti-o-asiū dă

Proprietariu, Editoriu si Redactoru respundietoriu: Niculae F. Negruțiu.

Imprimari'a lui Ioan Stein in Clusiu.

Pâna ce nu te-asiū musträ
Dragi ne-amu fostu, bade,
ori ba?! Pe totu rezorulu bucate
Altulu. Si-o féta la siepte sate;
Dee Ddieu maicutia: Si-ace'a inca se mora,
Candu a fi tocmai feciora.

Blastemulu feciorului insielatu.

Scií tu mândra ce ti-am spusu Candu a fi pe la ugina
La culesu de cucurusu: Se te-aprindi că si-o lumina,
Se porti péna de tulie Candu a fi de catra séra,
Se-mi fii draga numai mie, — Se te topesci că si-o céra,
Dar'tu purta-si péna verde Candu a fi la mediu de nopte
Se fii draga cui te vede. Trécate sadori de morte,
Ajunga-te mândra ajunga Ér' colea spre demanétia —
Dorulu ce pe men' m'alunga, Se treci mândra din vietia.—
Ajunga-te-unu doru cu dragu Te-am iubitu si mai lasatu
Se siedi tota diu'a 'n pragu. Tare reu mai insielatu

Vasilie Ghetie.

IDEI SI PRINCIPIA.

— Copii tragedi, eu vréu astadi se me intrecu in arcu cu voi!
Accstea cuverte chiamău in giurulu lui Mihaiu Bravulu pre teneri spre
a impusca la cinta. — Acestu cantecu urmandu mai departe dice că
mif din popor intrebă ca incatròu e cint'a si li se respunde: *Cold
preste muntii cel'i'a!... ér' altii le dicéu: Dincés preste mari!...*
intieleptiunea inse le dise:

*Nu in pieptu i Dómnne cint'a,
Nu la Turci, Cazaci, Tatari,
Santu dusimani cu multu mai mari!
Si poropulu intrebă:
Cum mai suntu dusimani mai mari?
Si-apoi li se respundeá:
E zavizt'a, mandri'a,
Nedreptatea, faciari'a,
Este ur'a dintre noi,
Este pos'a de domni noi!*

Se lovimus cu totii in acésta cínta, — se sfarimamu ur'a, se
lapedamul imparechiarea, — si atunci vomu fi tari si poternici a
face minuni!

— Doue lucruri trebuie se lipsescă unui poporu: *uitarea si
iertarea;* — si alte doue trebuie se-lu impodobescă: *recunoscentia si
resbunarea.* Poporul înzestratul cu aceste insusiri și demnu de
unu viitoru stralucit u si de una viétea nesternata că-ci va avé
destulă potere pentru de a-si aperă mosi'a stramosiésca si a-si cásco
gá stim'a si respectulu veciniloru, fia acest'i'a dusimani séu amici.

Uitate se nu dee celor jertfiti pentru tiéra, — neci *iertare*
streiniloru dusimani poporului, cu atatu mai multu candu acest'i'a,
injunghianu tiér'a cu pumnalulu nedreptatiei si indrasnelei, o
trunchiaza pr' veci.

Recunoscentia poporulu trebuie se aiba pentru eroii cari cu
pretiulu vietiei loru prin cuventu séu prin fapte, sau luptatu pentru
patri'a si națiunea loru, — *resbunare vecinica* se jure neimpacatu
protivniciloru seculari.

POST'A REDACTIUNEI.

— Logogrifele si Gaciturile nrice, de siacu etc. sosite in de-
cursulu lunei — sa voru publica pucinu mai tardioriu.

E. S. in M. Multiamita de parfumu.

— 14 Poesii.... Speram ca dă, barem'i cea mai mare parte
din ele. Intru celé alalte aveti dreptu... dar' se speram in ve-
nitoriu ca: Nemesis intârdia dar' nu remane!